

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНА ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОМЕРЕЖА

Розробник: **Оксана ДИЧЕНКО**, доцент кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля, кандидат сільськогосподарських наук

Полтава 2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Міжнародна та регіональна екомережа
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	101 Екологія
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	«Моніторинг довкілля», «Оцінка впливу на довкілля», «Моделювання і прогнозування стану довкілля», «Основи сільськогосподарської екології».

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у студентів світогляду належного відношення до мережі природно-заповідних об'єктів, систематичних знань щодо особливостей формування екологічної мережі на території України та досвіду провідних європейських держав у галузі природоохоронної діяльності, наукового і методичного підходів щодо забезпечення ефективної охорони навколишнього середовища.

Основні завдання навчальної дисципліни здобуття знань щодо: аналізу особливостей побудови екологічної мережі в європейських країнах та Україні; принципів формування екологічної мережі; нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері формування екологічної мережі; особливостей організаційного забезпечення формування екологічної мережі; інформації про основні джерела фінансування екологічних програм щодо розвитку екологічної мережі; науково-методичних принципів створення екологічної мережі; особливостей виділення структурних елементів екологічної мережі; основних напрямків міжнародного співробітництва України в галузі формування екологічної мережі; досвіду провідних європейських країн у формування екологічної мережі; регіональних програм формування екологічної мережі в Європі; алгоритму включення території до екологічної мережі.

Компетентності:

загальні: здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

фахові: 1. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

2. Здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем.

3. Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.

ПРН 3. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.

Програма навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л.	п.	с.р.
Тема 1. Ознайомлення із основними поняттями вивчення дисципліни.	14	2	2	10
Тема 2. Нормативно-правове забезпечення формування екологічної мережі.	18	2	8	8
Тема 3. Організаційне та фінансове забезпечення екологічної мережі в Україні.	16	2	8	6
Тема 4. Принципи створення та механізми забезпечення процесу формування екологічної мережі.	16	2	8	6
Тема 5. Горизонтальна структура екологічної мережі. Територіальні компоненти екологічної мережі.	18	4	6	8
Тема 6. Вертикальна структура екологічної мережі. Основні екокоридори України.	20	2	8	10
Тема 7. Порядок формування регіональних схем екологічної мережі та її територіальної структури.	18	4	6	8
Усього годин	120	18	46	56

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання		Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань на самостійну роботу	
ПРН 2	40	10	50
ПРН 3	40	10	50
Разом			100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи ЗВО		Разом по темі
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Ознайомлення із основними поняттями вивчення дисципліни.	5	8	13
Тема 2. Нормативно-правове забезпечення формування екологічної мережі.	10	4	14
Тема 3. Організаційне та фінансове забезпечення екологічної мережі в Україні.	10	4	14
Тема 4. Принципи створення та механізми забезпечення процесу формування екологічної мережі.	10	4	14
Тема 5. Горизонтальна структура екологічної мережі. Територіальні компоненти екологічної мережі.	5	8	13
Тема 6. Вертикальна структура екологічної мережі. Основні екокоридори України.	10	4	14
Тема 7. Порядок формування регіональних схем екологічної мережі та її територіальної структури.	10	8	18
Усього:	60	40	100

Критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

5	Відмінне виконання практичної частини роботи та вільне знання теоретичної частини практичної роботи.
3-4	Достатнє виконання практичної частини роботи з невеликою кількістю неточностей, та знання теоретичної частини практичної роботи.
2	В цілому правильна робота з незначною кількістю помилок та поверхнєве знання теоретичної частини практичної роботи
1	Виконання практичної частини роботи задовольняє мінімальним критеріям, відсутні відповіді на питання теоретичної частини практичної роботи.

Критерії оцінювання виконання вправ на самостійну роботу

3-4	Здобувачем надана повна відповідь на завдання (не менше 90% потрібної інформації) у письмовій формі.
1-2	Здобувачем надана коротка відповідь на завдання із суттєвими помилками (менше 30% потрібної інформації) у письмовій формі

Трудовіткість

Загальна кількість годин 120 год. Кількість кредитів 4,0.

Форма семестрового контролю Залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Існує можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни: Робоча програма навчальної дисципліни, платформа Moodle.

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Варивода Є.О., Садковий В.П. Управління природоохоронними територіями на засадах стратегічної екологічної оцінки: монографія. Харків: НУЦЗУ. 2017. 102 с.
2. Кондратюк Т. Окремі проблеми формування національної екологічної мережі. Підприємництво, господарство і право. 2016. №5. С. 53-57.
3. Лобунько Ю.В. Тенденції формування екологічної мережі України як базової просторової основи організації природоохоронного землекористування. Землеустрій, кадастр і моніторинг ґрунтів. №1. 2015. С. 88-96.
4. Лозо О.В. Екологічна мережа як правовий формат регулювання та охорони

ландшафтів. Зб. наук. праць Харк. Нац. пед. ун-ту імені Г.С. Сковороди. «Право». 2014. Вип. 21. С. 90-95.

5. Малюга В.М., Юхновський В.Ю. Принципи формування екологічної мережі України. Лісове і садово-паркове господарство. 2012. №1.

6. Всеєвропейська стратегія збереження біологічного та ландшафтного різноманіття (переклад українською мовою). Київ: Авалон, 1998. 52 с.

7. Грищенко Ю.М. Методика оцінки мережі природно-заповідного фонду. Науковий вісник НСІ, 2008. №2. С. 33-36.

8. Попович С. Ю., Василенко В. С. Екомережа лісостепу України (картосхема та її легенда). Заповідна справа в Україні. 2009. Т. 15. Вип. 1. С. 1-5.

9. Регіональні та локальні екомережі: Підручник [з грифом МОНМС України]. К.: "ЛОГОС", 2013. 192 с.

10. Створення екологічних коридорів в Україні. Посібник щодо законодавства, ландшафтно-екологічного моделювання та менеджменту. К.: 2010. 160 с.

11. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Головні риси екомережі України. Розбудова екомережі України. Київ, 1999. С. 13-22.

12. Формування регіональних схем екомережі (методичні рекомендації). За ред. Ю.Р. Шеляга-Сосонка. Київ: Фітосоціоцентр, 2004. 71 с.

Допоміжні

1. Ващишин М.Я. Буферні території як структурні елементи Національної екомережі. Право. Людина. Довкілля. №6. Вип. 10. №3. 2019. С. 57-65.

2. Гродзинський М.Д. Основи ландшафтно-екології: Підручник. М.Д. Гродзинський. К.: Либідь, 1993. 224 с.

3. Кагало О.О. Розбудова екологічної мережі в Україні: принципи, проблеми, перспективи. Наукові основи збереження біотичної різноманітності. Матер. ІХ наук. конф. мол. вчених. Львів. 2009. С. 20-36.

4. Мовчан Я.І. Екомережа як інноваційний інструмент впровадження елементів екологічно збалансованого розвитку. Екологічний вісник. 2007. №5 (45). С. 10-12.

5. Приходько С.А., Чиркова О.В. Ефективність функціонування лісосмуг як екологічних коридорів екомережі. Промышленная ботаника. 2009. Вып. 9. С. 25-31.

6. Скляр В.Г. Системний підхід до оптимізації охорони природних комплексів. В.Г. Скляр, Ю.Л. Скляр. Укр. ботан. журн. 2003. 60. № 4. С. 388-396.

7. Фесюк В., Федонюк М., Федонюк В., Мороз І. Екологічна мережа України: сучасний стан та перспективи розвитку. Рациональне природокористування і охорона природи. Наукові записки. №2. 2012. С. 160-164.

Інформаційні ресурси

1. Сайт: www.dnsgb.kiev.ua – Державна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України.

2. Сайт: nlu@csl.freenet.kiev.ua – Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.